Հաստատված է
«Միջազգային արբիտրաժային դատարան» ՍՊ ընկերության
30 հունիսի 2022թ. ընդհանուր ժողովի որոշմամբ
Ուժի մեջ է 01.07.2022թ.

Ժողովի նախագահ՝ Ն. Մարգարյան

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

ԱՐԲԻՏՐԱԺԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ

ԿԱՆՈՆԱԿԱՐԳ

ք. Երևան

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Յ Ո Ւ Ն

1. Ընդհանուր դրույթներ
2. Գաղտնիությունը
3. Փաստաթղթերի ներկայացման կարգը
4. Փաստաթղթերի առաքումը և հանձնումը
5. Գործը լսելու լեզուն
6. Գործի քննության ժամկետը
7. Քննության հետաձգումը և վարույթի կասեցումը
8. Կիրառելի իրավունքը
9. Արբիտրաժային վարույթի սկիզբը
10. Հայցադիմումի ձևը և բովանդակությունը
11. Արբիտրաժային ծախսերը
12. Գործի նախապատրաստումը արբիտրաժային վարույթին
13. Հայցի հիմքը կամ առարկան փոխելը, հայցային պահանջների չափը փոփոխելը
14. Արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորումը
15. Արբիտրի, փորձագետի և թարգմանչի բացարկը
16. Արբիտրի իրավասությունների դադարումը
17. Արբիտրաժային տրիբունալի փոփոխությունը
18. Գործի նախապատրաստումը
19. Գործի լսումները և փաստաթղթային վարույթը
20. Բանավոր քննություն
21. Բանավոր քննության նիստի արձանագրումը
22. Բանավոր քննության արձանագրությունը
23. Գործի վարույթը գրավոր նյութերի հիման վրա
24. Կողմերի մասնակցությունը
25. Երրորդ անձանց մասնակցությունը
26. Հայցի ապահովման միջոցները և նախնական կարգադրությունները
27. Ապացույցները
28. Արբիտրաժային վճիռ
29. Վճռի ընդունում
30. Արբիտրաժային տրիբունալի վճռի ձևը և բովանդակությունը
31. Վճռի ուղղումը, պարզաբանումը և լրացումը
32. Հաշտության համաձայնություն
33. Վճռի կատարումը
34. Արբիտրաժի ավարտը:

Հավելված 1. Արբիտրաժային ծախսերի մասին կարգ

1. Ընդհանուր դրույթներ

1.1. «Միջազգային արբիտրաժային դատարան» ՍՊ ընկերության մշտապես գործող արբիտրաժային դատարանը (այսուհետ՝ Արբիտրաժային դատարան), ինքնուրույն, մշտապես գործող Արբիտրաժային դատարան է, որը գործում է «Առևտրային արբիտրաժի մասին» ՀՀ օրենքին (այսուհետ՝ Օրենք), ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքին, սույն Կանոնակարգին (այսուհետ՝ Կանոնակարգ) և այլ իրավական ակտերին համապատասխան:

1.2. Արբիտրաժային դատարանի գործունեությունը հիմնվում է օրինականության, արբիտրաժային տրիբունալի անկախության, օրենքի և արբիտրաժային տրիբունալի առջև քաղաքացիների, իրավաբանական անձանց հավասարության, կողմերի մրցակցության և իրավահավասարության, վեճերի օբյեկտիվ, բազմակողմանի, անկողմնակալ, արագ և պրոֆեսիոնալ քննության սկզբունքների վրա:

1.3 Արբիտրաժային դատարանի իրավասությանը ենթակա են առևտրային, իսկ օրենքով նախատեսված դեպքերում նաև ոչ առևտրային հարաբերություններից բխող այն վեճերը, որոնց լուծումը կողմերը վերապահել են Արբիտրաժային դատարանին՝ այդ մասին կնքելով արբիտրաժային համաձայնություն: Առևտրային են համարվում քաղաքացիական իրավահարաբերություններից առաջացող առևտրային բնույթի բոլոր վեճերը: Առևտրային բնույթը, առանց սահմանափակման, մասնավորապես ներառում է բանկերի կամ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և նրանց հաճախորդների միջև կնքված գործարքներից բխող կամ դրանց հետ կապված վեճերը, ապրանքների մատակարարման և փոխանակման ու ծառայությունների մատուցման, առևտրային ներկայացուցչության կամ գործակալության, ֆակտորինգի, վարձակալության, լիզինգի, աշխատանքների կատարման, խորհրդատվության, նախագծման, լիցենզային, ներդրման, ֆինանսավորման, ապահովագրության, շահագործման կամ կոնցեսիայի, համատեղ ձեռնարկատիրության կամ արդյունաբերական, ձեռնարկատիրական համագործակցության այլ ձևերի, ծովային, օդային, երկաթուղային և ավտոմոբիլային փոխադրումների հետ կապված իրավահարաբերությունները:

1.4. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի և «Առևտրային արբիտրաժի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներին համապատասխան Արբիտրաժային դատարանի լուծմանը կարող են հանձնվել նաև աշխատանքային վեճերը, եթե աշխատողի և գործատուի միջև կնքվել է արբիտրաժային համաձայնություն, կամ կոլեկտիվ պայմանագրով նախատեսված է վեճն արբիտրաժին հանձնելու հնարավորություն: Ընդ որում, աշխատանքային վեճերը Արբիտրաժային դատարանի լուծմանը կարող են հանձնվել ՀՀ աշխատանքային օրենսգրքով սահմանված ժամկետներում: Արբիտրաժային համաձայնությունը չի

սահմանափակում աշխատողի աշխատանքային պայմանագրից բխող վեճը դատարան հանձնելու իրավունքը, բացառությամբ եթե արբիտրաժային համաձայնությունը կնքվել է վեճը ծագելուց հետո, և կողմերն անվերապահորեն համաձայնել են վեճը հանձնել արբիտրաժային տրիբունալի լուծմանը:

1.5. Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի և «Առևտրային արբիտրաժի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի պահանջներին համապատասխան Արբիտրաժային դատարանի լուծմանը կարող են հանձնվել նաև ամուսինների ընդհանուր գույքը բաժանելու հետ կապված վեճերը՝ ամուսինների փոխադարձ համաձայնությամբ կնքված արբիտրաժային համաձայնությունների հիման վրա, եթե ամուսինների ընդհանուր գույքի բաժանումը չի շոշափում երրորդ անձանց շահերը: Ընդ որում, ընդհանուր գույքը բաժանելու հետ կապված վեճն Արբիտրաժային դատարանում լուծելու հնարավորությունը կարող է նախատեսվել նաև ամուսնական պայմանագրով: Արբիտրաժային համաձայնությունը չի սահմանափակում ամուսնու գույքը բաժանելու հետ կապված վեճը դատարան հանձնելու իրավունքը, բացառությամբ եթե արբիտրաժային համաձայնությունը կնքվել է վեճը ծագելուց հետո, և կողմերն անվերապահորեն համաձայնել են վեճը հանձնել արբիտրաժային տրիբունալի լուծմանը:

1.6. Կողմերի արբիտրաժային համաձայնության առկայության դեպքում Արբիտրաժային դատարան դիմելու իրավունք ունեն Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիները, ներառյալ՝ անհատ ձեռնարկատերերը, իրավաբանական անձիք, օտարերկրյա քաղաքացիները (քաղաքացիություն չունեցող անձինք) և իրավաբանական անձինք, իսկ օրենքով չարգելված դեպքերում՝ նաև այլ սուբյեկտները:

1.7. Արբիտրաժային դատարանը բավարարում է արբիտրաժային վարույթ սկսելու հայցվորի խնդրանքն այն դեպքում, երբ կողմերի միջև առկա է գրավոր համաձայնություն առևտրային, իսկ օրենքով նախատեսված դեպքերում նաև ոչ առևտրային հարաբերություններից բխող տվյալ վեճը արբիտրաժային դատարանին հանձնելու մասին և հայցը ներկայացվել է Կանոնակարգով սահմանված պայմանների պահպանմամբ, այդ թվում նախապես վճարվել է արբիտրաժային վճարը:

1.8. Արբիտրաժային տրիբունալը վեճը քննում է Օրենքով և վեճը քննելու պահին գործող Կանոնակարգով սահմանված կարգով: Վեճը քննելիս որպես կանոն կիրառվում են նաև ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի դրույթները, եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի արբիտրաժային համաձայնությամբ: Կողմերի համաձայնությամբ, չկարգավորված հարցերը քննելիս արբիտրաժային տրիբունալը հետևելով Օրենքի դրույթներին, ելնելով անաչառության և անկողմնակալության սկզբունքից, վարում է քննությունը այնպիսի եղանակով, որը նա գտնում է

նպատակահարմար՝ պահպանելով հավասար վերաբերմունք կողմերի նկատմամբ և հնարավորություն տալով կողմերից յուրաքանչյուրին հավասարապես պաշտպանելու իրենց շահերը:

1.9. Արբիտրաժային դատարանի գտնվելու և լսումներն անցկացնելու վայրը քաղաք Երևանն է: Արբիտրաժային տրիբունալը, անհրաժեշտության դեպքում, կողմերի հետ խորհրդակցելուց հետո կարող է լսումներն անցկացնել այլ վայրում: Կողմերի ցանկությամբ լսումների անցկացման այլ վայր սահմանելու դեպքում լսումների վայրի տեղափոխման հետ կապված բոլոր լրացուցիչ ծախսերը կատարվում, իսկ այնուհետև բաշխվում են կողմերի միջև Կանոնակարգին համապատասխան:

2. Գաղտնիությունը

2.1.Արբիտրաժային դատարանը, արբիտրաժային դատարանի նախագահը, արբիտրները և աշխատակիցները պարտավոր են չհրապարակել արբիտրաժային դատարանին հանձնված վեճերի մասին իրենց հայտնի դարձած որևէ տեղեկություն, որոնց հրապարակումը կարող է վնաս հասցնել այլ անձանց:

2.2. Եթե այլ բան նախատեսված չէ օրենքով, դատարանի որոշմամբ կամ կողմերի համաձայնությամբ, ապա բոլոր արբիտրաժային վարույթները գաղտնի են և դռնփակ, և ոչ մի փաստաթուղթ կամ ներկայացված այլ ապացույց կամ արբիտրաժային լսումների ժամանակ երբևէ կատարված հայտարարություն չի կարող տրամադրվել այլ անձանց կամ որևէ դատարանի կամ այլ պետական մարմնի կամ պաշտոնատար անձի, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տեղեկությունները տրամադրվում են դատարանի որոշմամբ կամ անհրաժեշտ են դատարանում վարույթի շրջանակներում՝ արբիտրաժի վճռի ճանաչման, հարկադիր կատարման կամ չեղյալ հայտարարման համար:

3. Փաստաթղթերի ներկայացման կարգը

3.1. Արբիտրաժային վարույթին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերը կողմերը պետք է ներկայացնեն արբիտրաժային դատարանին 1/մեկ/ օրինակից, բացառությամբ հայցադիմումների, որոնք ներկայացվում են պատասխանողների թվին համապատասխան քանակին գումարած մեկ օրինակից: Արբիտրաժային դատարանին ներկայցվող բոլոր փաստաթղթերը ներկայացվում են հայերեն կամ կողմերի միջև կնքված արբիտրաժային համաձայնությամբ սահմանված լեզվով: Արբիտրաժային տրիբունալի համաձայնությամբ փաստաթղթերը կարող են ներկայացվել նաև կողմերի համար ընդունելի այլ լեզվով:

3.2. Արբիտրաժային վարույթին վերաբերող բոլոր փաստաթղթերը կողմերը կարող են ներկայացնել Արբիտրաժային դատարանին նաև էլեկտրոնային տարբերակով /սքանավորված/ Արբիտրաժային դատարանի էլեկտրոնային հասցեով կամ ինտերնետային կայքի միջոցով:

4. Փաստաթղթերի առաքումը և հանձնումը

4.1. Արբիտրաժային վարույթի հետ կապված բոլոր փաստաթղթերը կողմերին առաքվում են կողմերի նշած հասցեներով:
4.2. Հասցեի փոփոխության դեպքում կողմերը պարտավոր են այդ մասին անմիջապես հաղորդել Արբիտրաժային դատարանին:
4.3. Հայցադիմումները, հայցի վերաբերյալ բացատրությունները, հայցադիմումի պատասխանները, ծանուցագրերը, արբիտրաժային վճիռները, որոշումները և այլ փաստաթղթերը առաքվում են պատվիրված նամակով՝ հանձնման մասին ծանուցմամբ կամ ուղարկվում են Կողմերի էլեկտրոնային հասցեներով: Այդ փաստաթղթերը կարող են փոխանցվել նաև հեռագրով, ֆաքսով՝ կողմերի նշած հեռախոսահամարներով կամ հաղորդակցությունն ապահովող կապի այլ միջոցներով, որոնք թույլ են տալիս որոշելու առաքողի և ստացողի ինքնությունը: Վերը նշված բոլոր փաստաթղթերը կարող են նաև փոխանցվել կամ հանձնվել առձեռն, ինչը պետք է հավաստվի ստացման վերաբերյալ հասցեատիրոջ բնօրինակ մակագրությամբ: Արբիտրաժային դատարանը կարող է Պայմանագրից բխող վեճերի լուծման կամ Կողմերի իրավունքների ու պարտականությունների իրականացման ժամանակ կիրառել կողմերի միջև կնքված պայմանագրերով կամ արբիտրաժային համաձայնություններով նախատեսված ծանուցումների կարգը:
4.4. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ, ապա գրավոր հաղորդակցությունը համարվում է ստացված, եթե դա հասցված է անձամբ հասցեատիրոջը կամ նրա ձեռնարկատիրական գործունեության իրականացման վայր կամ մշտական բնակության վայր կամ հաղորդակցությունն ապահովող կապի այլ միջոցներով կամ կողմերի միջև կնքված պայմանագրերով սախատեսված էլեկտրոնային հասցեներով: Այն դեպքում, երբ ողջամիտ հարցումներ կատարելուց հետո նշված հասցեներից ոչ մեկը չի կարող պարզվել, գրավոր հաղորդակցությունը համարվում է ստացված, եթե դա ուղարկված է հասցեատիրոջ՝ ուղարկողին հայտնի վերջին գործունեության վայր, մշտական բնակության կամ փոստային վերջին հայտնի հասցեով ՝ պատվիրված նամակով կամ նշված գրավոր հաղորդակցությունը հասցնելու փորձի գրանցումն ապահովող որևէ այլ ձևով:

5. Գործը լսելու լեզուն

5.1. Գործը լսվում է որպես կանոն հայերեն լեզվով: Արբիտրաժային համաձայնությամբ նախատեսված դեպքերում կամ կողմերի միջնորդությամբ գործը կարող է քննվել նաև այլ լեզուներով:
5.2. Եթե աբիտրաժային տրիբունալի կազմում ընդգրկված արբիտրները կամ կողմը չեն տիրապետում գործը լսելու լեզվին, ապա արբիտրաժային տրիբունալը նրանց կարող է ապահովել թարգմանչական ծառայություններով՝ Կողմերի կամ նրանցից մեկի հաշվին:

6. Գործի քննության ժամկետը

6.1. Արբիտրաժային տրիբունալը որպես կանոն գործի վարույթն ավարտում է արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորումից հետո մեկամսյա ժամկետում:
6.2. Բացառիկ դեպքերում, հիմնավոր պատճառներով արբիտրաժային տրիբունալը սեփական նախաձեռնությամբ կամ կողմի միջնորդությամբ կարող է ողջամիտ ժամկետով երկարաձգել Կանոնակարգի 6.1 կետում նշված ժամկետը:

7. Քննության հետաձգումը և վարույթի կասեցումը

7.1. Անհրաժեշտության դեպքում արբիտրաժային տրիբունալի որոշմամբ գործի քննությունը կարող է հետաձգվել կամ վարույթը կարող է կասեցվել:
7.2. Արբիտրաժային տրիբունալը, արբիտրաժային վարույթի կողմերի դիմումների հիման վրա կամ իր նախաձեռնությամբ, վերսկսում է գործի քննությունը, եթե վերացել են գործի հետաձգման կամ կասեցման հիմք հանդիսացած հանգամանքները:

8. Կիրառելի իրավունքը

8.1. Արբիտրաժային տրիբունալը վեճերը քննում է ՀՀ նյութական իրավունքի նորմերի կիրառմամբ,եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի արբիտրաժային համաձայնությամբ և ՀՀ օրենսդրությամբ՝ ղեկավարվելով արդարության ընդհանուր սկզբունքներով, սակայն, ամեն դեպքում, չհակասելով Հայաստանի Հանրապետության հանրային կարգին:
8.2. Կողմերի համաձայնությամբ նախատեսված դեպքերում արբիտրաժային տրիբունալը կարող է կիրառել նաև օտարերկրյա իրավունք:
8.3. Արբիտրաժային տրիբունալը, բոլոր դեպքերում, վճիռ է կայացնում պայմանագրի պայմանների համաձայն՝ հաշվի առնելով տվյալ գործարքի համար կիրառելի իրավունքը և առևտրային սովորույթները՝ արդարության ընդհանուր սկզբունքների հիման վրա:

9. Արբիտրաժային վարույթի սկիզբը

9.1. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ, ապա տվյալ վեճի հետ կապված արբիտրաժային վարույթը համարվում է սկսված վեճը Արբիտրաժային դատարանին փոխանցելու մասին ծանուցումը պատասխանողի կողմից ստանալու օրը:

10. Հայցադիմումի ձևը և բովանդակությունը

10.1. Հայցադիմումը պետք է պարունակի.
ա) Արբիտրաժային դատարանի անվանումը,
բ) հղում արբիտրաժային համաձայնությանը, որի բնօրինակը կամ պատշաճ ձևով վավերացված պատճենը պետք է ներկայացվի հայցադիմումին կից,
գ) Կողմերի և նրանց ներկայացուցիչների անունները, անվանումները, անձնագրային կամ պետական գրանցման տվյալները, փոստային /ծանուցման/ հասցեները, ինչպես նաև հեռախոսային և ֆաքսիմիլային կապի համարները և էլ. փոստի հասցեները (եթե վերջիններս առկա են),
դ) այն փաստական հանգամանքների շարադրումը, որոնց վրա հիմնված է հայցապահանջը.
ե) հայցվորի պահանջների նկարգրությունը՝ հղում կատարելով օրենքի, այլ իրավական ակտերի և պայմանագրի դրույթների վրա, որոնցով հայցվորը հիմնավորում է իր հայցապահանջները,
զ) հայցապահանջները հիմնավորող ապացույցները, որոնք հաստատում են այդ հանգամանքները,
է) հայցագինը, եթե հայցը ենթակա է գնահատման.
ը) սույն կանոնակարգով նախատեսված դեպքերում արբիտրի անունը և ազգանունը, որին ընտրել է հայցվորը, նրա մասնագիտական համապատասխանության և որակավորման փաստը հավաստող անհրաժեշտ ապացույցները:
թ) հայցադիմումին կից ներկայացվող փաստաթղթերի ցանկը:
Հայցադիմումում կարող են նշվել նաև այլ տեղեկություններ, եթե դրանք անհրաժեշտ են վեճի ճիշտ լուծման համար, ինչպես նաև հայցվորի միջնորդությունները:
10.2. Հայցադիմումին կից ներկայացվում է նաև Կանոնակարգով սահմանված կարգով հաշվարկված արբիտրաժային վճարների վճարումը հավաստող փաստաթղթերը:
10.3. Հայցադիմումը պետք է ստորագրված լինի հայցվորի կամ նրա ներկայացուցչի կողմից՝ կից ներկայացնելով ներկայացուցչի լիազորագիրը:
10.4. Հաստատելով, որ հայցադիմումը ներկայացվել է արբիտրաժային դատարանին Կանոնակարգի 10-րդ գլխի պահանջների խախտմամբ, արբիտրաժային դատարանն

առաջարկում է հայցվորին ողջամիտ ժամկետում վերացնելու հայցադիմումի մեջ տեղ գտած թերությունները: Եթե հայցվորը պնդում է ներկայացված հայցադիմումի շրջանակներում քննության իրականացումը, ապա արբիտրաժային վարույթը սկսվում է տվյալ հայցադիմումի հիման վրա, որի հետագա ընթացքը որոշում է արբիտրաժային տրիբունալը:

11. Արբիտրաժային ծախսերը

11.1. Արբիտրաժային ծախսերը ներառում են արբիտրաժային վճարը, գործի քննության հետ կապված լրացուցիչ ծախսերը: Արբիտրաժային դատարանը, իսկ այն դեպքում, երբ արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորված է՝ արբիտրաժային տրիբունալը կարող է արբիտրաժային վարույթի ընթացքում որոշում կայացնել լրացուցիչ ծախսերը հոգալու համար հավելյալ գումարների վճարման վերաբերյալ, որը ենթակա է վճարման հայցվորի կամ պատասխանողի կողմից՝ կախված այն հանգամանքից, թե այդ ծախսերի կատարման անհրաժեշտությունը որ կողմի կողմից կատարված դատավարական գործողությունների հետևանքով է առաջացել: Արբիտրաժային լրացուցիչ գործողությունները, որոնցով պայմանավորված է սույն կետում նշված վճարի անհրաժեշտությունը, չեն կատարվի մինչև դրա վճարումը, իսկ արբիտրաժային վարույթը կշարունակվի առանց նշված գործողությունների իրականացման, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ արբիտրաժային տրիբունալը կհամարի, որ այդ գործողությունների կատարումն անհրաժեշտ է գործի ճիշտ լուծման համար: Նշված դեպքերում արբիտրաժային տրիբունալը գործի ճիշտ լուծման համար անհրաժեշտ գործողությունների իրականացման համար վճարված լրացուցիչ ծախսերի հարցը լուծում է վճռով կամ գործի վարույթն ավարտելու մասին որոշմամբ:
11.2. Արբիտրաժային ծախսերի չափը, վճարման կարգը, ծախսերի բաշխումը կողմերի միջև, ինչպես նաև արբիտրաժային վարույթի այլ ծախսերի վճարման կարգը, սահմանվում է Կանոնակարգի թիվ 1 հավելված հանդիսացող «Արբիտրաժային ծախսերի մասին» կարգով, որը հանդիսանում է Կանոնակարգի անբաժանելի մասը:

12. Գործի նախապատրաստումը արբիտրաժային վարույթին

12.1. Պատասխանողը հայցադիմումը ստանալու օրվանից հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում կարող է արբիտրաժային դատարանին ուղարկել հայցադիմումի պատասխան՝ շարադրելով հայցվորի կողմից գործը Արբիտրաժային դատարանին հանձնելու վերաբերյալ իր տեսակետը և/կամ ներկայացված պահանջների վերաբերյալ իր դիրքորոշումը:

12.2. Հայցադիմումի պատասխանում պատասխանողը պարտավոր է հանգամանորեն շարադրել, թե փաստական և իրավական հանգամանքներից որոնք է ընդունում և որոնց դեմ է առարկում և ինչ հիմքերով է դրանց դեմ առարկում:
12.3. Եթե պատասխանողը ցանկանում է առարկություններ ներկայացնել արբիտրաժային համաձայնության վավերության կամ կիրառելի լինելու վերաբերյալ, ապա վերջինս պարտավոր է այդ մասին շարադրել Արբիտրաժային դատարանին ուղղված իր պատասխանի մեջ՝ միաժամանակ նշելով հիմնավորումները:
12.4. Հայցադիմումի պատասխանին կից պետք է ներկայացվեն բոլոր այն ապացույցները, որոնցով պատասխանողը հիմնավորում է իր առարկությունների հիմքում ընկած հանգամանքները:
12.5 Հայցադիմումի պատասխանի փոխարեն պատասխանողը կարող է Արբիտրաժային դատարանին ներկայացնել հակընդդեմ հայցադիմում: Հակընդդեմ հայցադիմումը պետք է ներկայացվի հայցադիմումի ներկայացման համար Կանոնակարգով սահմանված կարգով: Հակընդդեմ հայցադիմումին կից ներկայացվում է նաև Կանոնակարգով սահմանված կարգով հաշվարկված արբիտրաժային վճարների վճարումը հավաստող փաստաթղթերը, հակառակ դեպքում արբիտրաժային տրիբունալը հակընդդեմ հայցադիմը համարում է որպես հայցադիմումի պատասխան:
12.6. Եթե պատասխանողի կողմից ներկայացվում է հակընդդեմ հայցադիմում, ապա հակընդդեմ հայցադիմումը ստանալուց հետո հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում հայցվորը արբիտրաժային տրիբունալին կարող է ներկայացնել հակընդդեմ հայցադիմումի պատասխան: Հակընդդեմ հայցադիմումի պատասխանին կից պետք է ներկայացվեն բոլոր այն ապացույցները, որոնցով հայցվորը հիմնավորում է իր առարկությունների հիմքում ընկած հանգամանքները: Հակընդդեմ հայցադիմումը քննվում է սկզբնական հայցադիմումը քննող արբիտրաժային տրիբունալի կողմից:
12.7. Սահմանված ժամկետներում կողմերի կողմից համապատասխան դիրքորոշում չներկայացնելը չի կարող խոչընդոտ հանդիսանալ Արբիտրաժային դատարանի կողմից վարույթը Կանոնակարգի համաձայն շարունակելու համար:

13. Հայցի հիմքը կամ առարկան փոխելը, հայցային պահանջների չափը փոփոխելը

13.1. Հայցվորն իրավունք ունի փոխելու հայցի առարկան կամ հիմքերը, նվազեցնելու կամ ավելացնելու հայցային պահանջների չափը մինչև արբիտրաժային տրիբունալի կողմից գործի քննությունն ավարտված հայտարարելը: Ընդ որում, հայցի հիմքն ու առարկան չեն կարող փոփոխվել այնպես, որ հայցապահանջները դուրս գան արբիտրաժային համաձայնության շրջանակներից:
13.2. Հայցային պահանջներն ավելացնելու դեպքում հայցվորը պարտավոր է հայցային պահանջներն ավելացնելու վերաբերյալ դիմումին կից ներկայացնել հայցապահանջների

ավելացված մասին համապատասխանող արբիտրաժային վճարի վճարումը հավաստող փաստաթուղթը: Նշված փաստաթուղթը չներկայացնելու դեպքում դիմումը վերադարձվում է հայցվորին և հայցային պահանջները համարվում են չավելացված:
13.3. Հայցապահանջների փոփոխությունը չի հանգեցնում արբիտրաժային տրիբունալի փոփոխության և գործի քննությունը շարունակվում է նույն արբիտրաժային տրբունալի կազմով, անկախ հայցապահանջի չափից:

14. Արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորումը

14.1. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի միջև կնքված արբիտրաժային համաձայնությամբ, ապա մինչև տասը միլիոն ՀՀ դրամ կամ դրան համարժեք արտարժույթային գումարի բռնագանձման պահանջներով վեճը քննող արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորվում է միանձնյա արբիտրի կազմով, իսկ տասը միլիոն ՀՀ դրամը /համարժեք արտարժույթը/ գերազանցող գումարներ բռնագանձելու պահանջներով, ինչպես նաև բացառապես այլ պահանջներով գործերով արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորվում է 3/երեք/ արբիտրների կազմով:
14.2. Կողմերի միջև կնքված արբիտրաժային համաձայնությամբ ցանկացած վեճ կարող է լուծվել միանձնյա արբիտրաժային տրիբունալի կողմից: Ընդ որում, միանձնյա արբիտրաժային տրիբունալում արբիտր կարող է ընտրվել Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրը:
14.3.Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի միջև կնքված արբիտրաժային համաձայնությամբ, ապա մինչև տասը միլիոն ՀՀ դրամ կամ դրան համարժեք արտարժույթային գումարի բռնագանձման պահանջներով վեճը քննող արբիտրաժային տրիբունալը նախագահող միանձնյա արբիտր է դառնում Արբիտրաժային դատարանի նախագահը կամ նրա տեղակալը /տեղակալները/:
14.4. Վեճը քննող միանձնյա արբիտրաժային տրիբունալի նախագահողի թեկնածության դեմ կողմերից թեկուզև մեկի կողմից սահմանված ժամկետում առարկություններ ներկայացնելու դեպքում վեճը քննող միանձնյա արբիտրաժային տրիբունալի նախագահող է դառնում Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված և համակարգչային ծրագրով պատահականության սկզբունքով ընտրված արբիտրը: Արբիտրաժային գործը եռօրյա ժամկետում փոխանցվում է միանձնյա արբիտրաժային տրիբունալի նոր նախագահողին:
14.5. Եռակազմ արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորման դեպքում Կողմերից յուրաքանչյուրը նշանակում է սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին համապատասխանող մեկական արբիտր, իսկ կողմերի կողմից ընտրված արբիտրները Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից ընտրում են երրորդ՝ նախագահող արբիտրին: Նշված ժամկետում Կողմերի

ընտրած արբիտրների կողմից երրորդ արբիտր չընտրելու դեպքում վերջինս ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

14.6. Եթե հայցվորը մինչև հայցադիմումը վարույթ ընդունելը չի ներկայացնում իր կողմից ընտրված և սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին համապատասխանող արբիտր, իսկ պատասխանողը (պատասխանողները) հայցադիմումը և կից փաստաթղթերը ստանալու օրվանից հինգ աշխատանքային օրվա ընթացքում չի ներկայացնում իր կողմից ընտրված և սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին համապատասխանող արբիտրի թեկնածություն, ապա արբիտրն ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

Եթե գործին մասնակցում են երկու կամ ավելի հայցվորներ կամ պատասխանողներ, որոնք չեն համաձայնվում արբիտրների համատեղ նշանակման հարցում, ապա նրանց փոխարեն արբիտրն ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

14.7.Եթե կողմերի կողմից ընտրված արբիտրները չեն համապատասխանում սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին կամ կողմերը արբիտրաժային դատարանին 14.6 կետում սահմանված ժամկետներում չեն ներկայացնում համապատասխան փաստաթղթեր սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին արբիտրների համապատասխանությունը պարզելու համար, ապա արբիտրն ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

14.8. Եթե կողմերը որպես արբիտր ընտրում են Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված միևնույն արբիտրին, ապա վեճը քննող արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորվում է միանձնյա արբիտրի կազմով: Կողմերը կարող են նաև դիմում /միջնորդություն/ ներկայացնել, որ արբիտրին նշանակի Արբիտրաժային դատարանի նախագահը կամ արբիտրն ընտրվի Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

14.9. Կողմերի արբիտրաժային համաձայնությամբ նախատեսված դեպքերում արբիտրաժային տրիբունալը կարող է կազմավորվել նաև 3-ից ավելի արբիտրների կազմով, սակայն արբիտրների քանակը միշտ պետք է լինի կենտ: Ընդ որում, եթե գործին մասնակցում են մի քանի հացվորներ կամ մի քանի պատասխանողներ, ապա հայցվորների և պատասխանողների կողմից պետք է նշանակվեն սույն կանոնակարգի 14.10 կետում նշված պահանջներին համապատասխանող հավասար թվով արբիտրներ:

Կողմերի կողմից նշանակված արբիտրները Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից ընտրում են վերջին՝ նախագահող (կենտ թիվ ապահովելու համար) արբիտրին, իսկ համաձայնության բացակայության դեպքում վերջինս ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

14.10. Արբիտրաժային դատարանում որպես արբիտր կարող են ընտրվել բարձրագույն իրավաբանական կրթություն /պետական կամ հավատարմագրված ԲՈՒՀ-երի դիպլոմավորված կամ մագիստրոսի կոչումով/, 25 տարին լրացած, առնվազն հինգ տարվա մասնագիտական աշխատանքային փորձ ունեցող անձինք:

15. Արբիտրի, փորձագետի և թարգմանչի բացարկը

15.1. Յուրաքանչյուր կողմ իրավունք ունի բացարկ հայտնելու արբիտրին, եթե առկա են հանգամանքներ, որոնք հիմնավոր կասկած են հարուցում նրա անկողմնակալության կամ անկախության վերաբերյալ, մասնավորապես՝ եթե հիմքեր կան ենթադրելու, որ նրանք անձամբ ուղղակի կամ անուղղակի շահագրգռված են վարույթի ելքով: Բացարկ կարելի է հայտնել նաև այն դեպքում, եթե արբիտրը օժտված չէ կողմերի համաձայնությամբ սահմանված համապատասխան որակավորմամբ:

15.2. Բացարկի մասին կողմերի գրավոր դիմումները, որոնցում շարադրված են բացարկը հիմնավորող հանգամանքները, պետք է ներկայացվեն հնգօրյա ժամկետում, այն բանից հետո, երբ կողմը տեղյակ է եղել արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորման մասին, կամ այն բանից հետո երեքօրյա ժամկետում, երբ կողմը տեղյակ է եղել այնպիսի հանգամանքների մասին, որոնք բացարկի հիմք կարող են հանդիսանալ:

15.3. Կանոնակարգի 15.2 կետով նախատեսված ժամկետից ուշ բացարկի մասին հայտարարություն անելու դեպքում հայտարարությունը քննարկվում է ժամկետը հարգելի պատճառով բաց թողնելու դեպքում:

15.4. Եթե արբիտրը, որին բացարկ է հայտնվել, ինքնաբացարկ չի հայտնում, կամ մյուս կողմը չի համաձայնվում բացարկին, ապա բացարկի հարցը որոշում են արբիտրաժային տրիբունալի մյուս անդամները: Եթե նրանք համաձայնության չեն գալիս կամ եթե բացարկը հայտնվել է միանձնյա արբիտրին, բացառությամբ Արբիտրաժային դատարանի նախագահի դեմ ներկայացված բացարկի, ապա բացարկի հարցը որոշում է Արբիտրաժային դատարանի նախագահը: Եթե բացարկը հայտնվել է Արբիտրաժային դատարանի նախագահի դեմ, ապա բացարկի հարցը որոշում են արբիտրաժային տրիբունալի մյուս անդամները, իսկ դրա անհնարինության կամ անհամաձայնության դեպքում բացարկը համարվում է բավարարված և գործը քննող նոր արբիտր է

նշանակվում Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:
15.5. Եթե հայտնված բացարկը մերժվում է, ապա բացարկ հայտնած կողմը բացարկի մերժման մասին որոշումը ստանալուց հետո՝ 30-օրյա ժամկետում, կարող է դիմել Երևան քաղաքի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան՝ բացարկի վերաբերյալ որոշում ընդունելու խնդրանքով, որի կայացրած ակտը բողոքարկման ենթակա չէ: Քանի դեռ կողմի նման դիմումի վերաբերյալ որոշում ընդունված չէ, արբիտրաժային տրիբունալը, ներառյալ՝ այն արբիտրը, որին բացարկ է հայտնվել, կարող է շարունակել արբիտրաժային վարույթը և վճիռ կայացնել:
15.6. Արբիտրն իր հայեցողությամբ կարող է նաև ինքնաբացարկ հայտնել:
15.7. Բացարկներ կարող են հայտնվել նաև վարույթին մասնակցող փորձագետներին և թարգմանիչներին: Այս դեպքում բացարկի հարցը որոշում է արբիտրաժային տրիբունալը:

16. Արբիտրի իրավասությունների դադարումը

16.1. Այն դեպքում, երբ արբիտրն ի վիճակի չէ կատարելու կամ այլ պատճառներով չի կատարում իր գործառույթներն առանց անհարկի ձգձգման, նրա լիազորությունները դադարում են՝ ինքնաբացարկ հայտնելով կամ երբ կողմերը համաձայնվում են նրա լիազորությունների դադարեցման մասին:
16.2. Այն դեպքերում, երբ առկա են տարաձայնություններ Կանոնակարգի 16.1 կետի հիմքերից որևէ մեկի վերաբերյալ, արբիտրի լիազորությունների դադարեցման հարցը լուծելու նպատակով կողմերից յուրաքանչյուրը կարող է դիմել Երևան քաղաքի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան, որի կայացրած դատական ակտը բողոքարկման ենթակա չէ:

17. Արբիտրաժային տրիբունալի փոփոխություն

17.1. Եթե արբիտրին բացարկ է հայտնվել կամ այլ պատճառներով նա չի կարող մասնակցել գործի վարույթին, ապա փոխարինող արբիտրին նշանակում է փոխարինվող արբիտրին նշանակած կողմը, իսկ եթե փոխարինվող արբիտրը նշանակվել է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով, ապա փոխարինող արբիտրն ընտրվում է Արբիտրաժային դատարանի արբիտրների անվանացանկում ընդգրկված արբիտրների կազմից՝ համակարգչային ծրագրով, պատահականության սկզբունքով:

17.2. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ, երբ փոխարինվում է միանձնյա արբիտրը կամ արբիտրաժային տրիբունալի նախագահողը, ապա նախկինում անցկացված բոլոր լսումները /եթե գործի քննությունը իրականացվել է բանավոր լսումներով/ վերսկսվում են, իսկ եթե փոխարինվում է ցանկացած այլ արբիտր, ապա այդպիսի լսումները կարող են վերսկսվել արբիտրաժային տրիբունալի հայեցողությամբ:
17.3 Անհրաժեշտության դեպքում կամ հաշվի առնելով կողմերի կարծիքները փոփոխված արբիտրաժային տրիբունալը կարող է վերանայել արբիտրաժային վարույթի հետ կապված այն հարցերը, որոնք քննարկվել են նախկինում՝ մինչև փոխարինման կատարումը:

18. Գործի նախապատրաստումը

18.1. Արբիտրաժային տրիբունալը ստուգում է գործի նախապատրաստման վիճակը արբիտրաժային վարույթին և եթե անհրաժեշտ համարի, ձեռնարկում է լրացուցիչ միջոցներ գործի նախապատրաստման համար, մասնավորապես՝ պահանջում է կողմերից գրավոր բացատրություններ, ապացույցներ և լրացուցիչ այլ փաստաթղթեր:
18.2. Արբիտրաժային տրիբունալը գործի նախապատրաստման համար լրացուցիչ միջոցներ ձեռնարկելիս նշանակում է ողջամիտ ժամկետներ, որոնց ընթացքում պետք է իրականացվեն այդ լրացուցիչ միջոցները:
18.3. Արբիտրաժային տրիբունալը նախագահողը կարող է Արբիտրաժային դատարանին դիմել գործի նախապատրաստման և վարույթի անցկացման հետ կապված որոշակի գործողությունների իրականացման խնդրանքով:

19.Գործի լսումները և փաստաթղթային վարույթը

19.1. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ,ապա Արբիտրաժային տրիբունալը որոշում է կայացնում գործի վարույթն իրականացնել կամ բանավոր լսումների կամ միայն փաստաթղթերի և այլ նյութերի հիման վրա: Այնուամենայնիվ, արբիտրաժային տրիբունալը պարտավոր է իրականացնել բանավոր լսումներ արբիտրաժային վարույթի համապատասխան փուլում՝ կողմերից որևէ մեկի խնդրանքով, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ կողմերը պայմանավորվել են չիրականացնել բանավոր լսումներ:
19.2. Արբիտրաժային տրիբունալին կողմերից մեկի ներկայացրած բոլոր հայտարարությունները, փաստաթղթերը կամ այլ տեղեկատվություն պետք է տրամադրվեն մյուս կողմին: Փորձագիտական եզրակացությունը կամ ապացուցողական նշանակություն ունեցող այլ փաստաթղթերը, որոնց վրա արբիտրաժային տրիբունալը կարող է հիմնվել վճիռ կայացնելիս, պետք է ուղարկվեին կողմերին:

19.3. Կողմերը կարող են սույն կանոնակարգի 19.2. կետում նշված հայտարարությունների, փաստաթղթերի կամ այլ տեղեկատվության, ինչպես նաև փորձագիտական եզրակացության կամ ապացուցողական նշանակություն ունեցող այլ փաստաթղթի վերաբերյալ իրենց դիրքորոշումը հայտնել հիգ աշխատանքային օրվա ընթացքում:

20. Բանավոր քննություն

20.1. Գործի քննությունը արբիտրաժային տրիբունալի որոշմամբ բանավոր լսումների հիման վրա անցկացնելու դեպքում հայցադիմումի պատասխանը, իսկ հակընդդեմ հայցադիմում ներկայացվելու դեպքում՝ հակընդեմ հայցադիմումի պատասխանը Արբիտրաժային դատարանի կողմից ստանալուց կամ հայցադիմումի /հակընդեմ հայցադիմումի/ պատասխանի ներկայացման համար Կանոնակարգով սահմանված ժամկետը լրանալուց հետո, անց են կացվում բանավոր լսումներ:

20.2. Բանավոր քննության առաջին նիստի անցկացման վայրի և ժամանակի մասին կողմերը տեղեկանում են ծանուցագրերով, որոնք կողմերին պետք է ուղարկվեն այնպիսի հաշվարկով, որ յուրաքանչյուր կողմը, ծանուցագիրը ստանալուց հետո ունենա ոչ պակաս հինգ օր՝ բանավոր լսումներին պատրաստվելու և ներկայանալու համար: Կողմերի համաձայնությամբ այդ ժամկետը կարող է կրճատվել:

20.3. Գործքի քննությունն անց է կացվում դռնփակ: Արբիտրաժային տրիբունալի թույլտվությամբ և կողմերի համաձայնությամբ գործի քննությանը կարող են ներկա գտնվել արբիտրաժային վարույթին չմասնակցող անձինք:

20.4. Եթե արբիտրաժային վարույթի ընթացքում արբիտրներից մեկը փոխարինվում է, ապա նոր ձևավորված արբիտրաժային տրիբունալը որոշում է կայացնում, թե անհրաժեշտ է արդյոք կրկնել նախորդ նիստերը և եթե անհրաժեշտ է, ապա՝ ամբողջությամբ, թե մասամբ:

20.5. Հետագա բանավոր քննության նիստերի անցկացման անհրաժեշտության դեպքում դրանց անցկացման ժամկետը նշանակվում է արբիտրաժային տրիբունալի կողմից՝ հաշվի առնելով գործի կոնկրետ հանգամանքները, որի վերաբերյալ կողմերը ծանուցվում են տեղում՝ համապատասխան ստորագրությամբ, կամ Կանոնակարգով սահմանված կարգով:

21. Բանավոր քննության նիստի արձանագրումը

21.1. Բանավոր քննության նիստ անցկացնելիս վարվում է արձանագրություն:

21.2. Բանավոր քննության նիստի արձանագրությունը վարվում է գրավոր՝ պարզ թղթային արձանագրման կամ ձայնագրման միջոցով:

21.3. Բանավոր քննության նիստի գրավոր արձանագրությունը գործի նյութերին կցվում է նախագահող արբիտրի և արձանագրությունը կազմող անձի ստորագրությամբ, իսկ ձայնագրման միջոցով կազմված արձանագրությունը գործի նյութերին կցվում է լազերային կրիչի տեսքով:

22. Բանավոր քննության արձանագրությունը

22.1. Գործի բանավոր քննության վերաբերյալ Կանոնակարգի 20 գլխով սահմանված կարգով կազմվում է արձանագրություն, որը պետք է պարունակի Արբիտրաժային դատարանի անվանումը, գործի համարը, քննության վայրը և ամսաթիվը, կողմերի անունները (անվանումները), տեղեկություններ գործի քննությանը կողմերի ներկայացուցիչների մասնակցության մասին, արբիտրների, վկաների, փորձագետների, թարգմանիչների և քննության այլ մասնակիցների անուններն ու ազգանունները, կողմերի պահանջները և կողմերի այլ կարևոր հայտարարությունները, գործի քննության հետաձգման կամ ավարտման հիմքերը:

22.2. Կողմերն իրավունք ունեն ծանոթանալ արձանագրության բովանդակությանը:

22.3. Կողմի միջնորդությամբ արբիտրաժային տրիբունալի որոշմամբ գրավոր արձանագրության մեջ կարող են մտցվել փոփոխություններ կամ լրացումներ, եթե կողմի միջնորդությունը համարվի հիմնավոր:

22.4. Իր խնդրանքով կողմը ստանում է արձանագրության պատճենը:

23. Գործի վարույթը գրավոր նյութերի հիման վրա

23.1. Կողմերը կարող են պայմանավորվել վեճը միայն գրավոր նյութերի հիման վրա քննելու վերաբերյալ, առանց բանավոր քննության անցկացման: Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ, գործի վարույթը կարող է իրականացվել միայն փաստաթղթերի և այլ նյութերի հիման վրա նաև արբիտրաժային տրիբունալի համապատասխան որոշմամբ:

23.2. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է իր հայեցողությամբ նշանակել նաև բանավոր լսումներ, եթե ներկայացված նյութերը բավարար չեն վեճն ըստ էության լուծելու համար:

24. Կողմերի մասնակցությունը

24.1. Կողմերը կարող են իրենց գործերը վարել անմիջականորեն (անձամբ) կամ պատշաճ լիազորված ներկայացուցիչների միջոցով:

24.2. Գործի քննության ժամանակի և վայրի մասին պատշաճ ձևով տեղեկացված կողմի չներկայանալն արգելք չէ վարույթի իրականացման և գործով վճռի կայացման համար, բացառությամբ, երբ չներկայացած կողմը գրավոր ձևով ներկայացրել է միջնորդություն հարգելի պատճառով գործի քննությունը հետաձգելու համար:
24.3. Կողմը կարող է պատշաճ ձևակերպված գրավոր միջնորդություն ներկայացնել գործն իր բացակայությամբ՝ գործում առկա փաստաթղթերի հիման վրա քննելու վերաբերյալ:

25. Երրորդ անձանց մասնակցությունը

25.1. Երրորդ անձի ներգրավվումը արբիտրաժային վարույթին թույլատրվում է վիճող կողմերի միջնորդությամբ կամ արբիտրաժային տրիբունալի որոշմամբ:
25.2. Երրորոդ անձին վարույթ ներգրավելու համար, կողմերի համաձայնությունից բացի, պահանջվում է նաև ներգրավվող անձի համաձայնությունը:
25.3. Արբիտրաժային վարույթին մասնակցելու վերաբերյալ Երրորդ անձի կողմից առարկություններ չներկայացնելը համարվում է արբիտրաժային վարույթին մասնակցության համաձայնություն, ինչպես նաև համաձայնություն արբիտրաժային համաձայնության պայմաններին և կանոնակարգի դրույթներին:
25.4 Արբիտրաժային վարույթ ներգրավված երրորդ անձը իրավունք չունի ներկայացնել առարկություններ արբիտրաժային տրիբունալի կազմի և ձևավորման վերաբերյալ:

26. Հայցի ապահովման միջոցները և նախնական կարգադրությունները

26.1. Եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ, արբիտրաժային տրիբունալը կողմերից յուրաքանչյուրի միջնորդությամբ կարող է որոշում կայացնել հայցի ապահովման այնպիսի միջոցներ կիրառելու վերաբերյալ, որոնք նա գտնի անհրաժեշտ՝ հաշվի առնելով վեճի առարկան:
26.2. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է ցանկացած կողմից պահանջել տրամադրել ձեռնարկվող միջոցներին համապատասխանող ապահովում՝ հայցի ապահովման միջոցների կիրառմամբ մյուս կողմին պատճառվելիք հնարավոր վնասների կանխման կամ հատուցման նպատակով, ինչպես նաև ապացույցները պահպանելու նպատակով:
26.3. Հայցի ապահովման միջոցներ կիրառելու դիմում ներկայացնող կողմն արբիտրաժային տրիբունալին հիմնավորում է, որ հայցի ապահովման միջոց չկիրառելու դեպքում կհասցվի այնպիսի վնաս, որը հնարավոր չէ համապատասխանաբար վերականգնել վնասները հատուցելու միջոցով և այդ վնասը զգալիորեն կգերազանցի այն վնասը, որը կհասցվի այն կողմին, որի նկատմամբ կիրառվելու է հայցի ապահովման միջոցը:

26.4. Կանոնակարգի 26.1. կետում նախատեսված որոշումները կարող են ամրագրվել միջանկյալ վճիռների ձևով:
26.5. Հայցի ապահովման միջոցներ կիրառելու մասին արբիտրաժային տրբունալի միջանկյալ վճիռը Պատասխանողին ուղարկվում (հանձնվում) է այդ միջանկյալ վճռի կատարումից հետո:
26.6. Կողմերից մեկը կարող է առանց արբիտրաժային վարույթի մյուս կողմին ծանուցելու դիմել հայցի ապահովման միջոց կիրառելու համար՝ միաժամանակ ներկայացնելով նախնական կարգադրություն տալու միջնորդություն:
26.7. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է արձակել նախնական կարգադրություն, եթե գտնի, որ հայցի ապահովման միջոց կիրառելու դիմումի մասին նախապես այն կողմին տեղեկացնելը, որի դեմ այն ուղղված է, կարող է անհնարին դարձնել հայցի ապահովման միջոցի կատարումը:
26.8 Արբիտրաժային տրիբունալի կողմից նախնական կարգադրություն տալու մասին միջնորդության վերաբերյալ որոշում կայացվելուց անմիջապես հետո արբիտրաժային տրիբունալը բոլոր կողմերին ծանուցում է հայցի ապահովման միջոց սահմանելու դիմումի, նախնական կարգադրություն տալու մասին միջնորդության, առկայության դեպքում՝ նախնական կարգադրության և կողմերից յուրաքանչյուրի և արբիտրաժային տրիբունալի միջև դրանց վերաբերյալ մյուս բոլոր հաղորդագրությունների մասին, այդ թվում՝ նշելով ցանկացած բանավոր հաղորդագրության բովանդակությունը:
26.9. Արբիտրաժային տրիբունալը յուրաքանչյուր կողմի հնարավորություն է ընձեռում ներկայացնելու իր դիրքորոշումը 26.8 կետով նախատեսված բոլոր դեպքերում ծանուցումը ստանալուց հետո՝ երկօրյա ժամկետում:
26.10. Արբիտրաժային տրիբունալը որոշում է կայացնում նախնական կարգադրության դեմ ներկայացված ցանկացած առարկության վերաբերյալ ոչ ուշ, քան այդ առարկությունները ներկայացվելուց հետո՝ երկօրյա ժամկետում, որոշելով բավարարել հայցի ապահովման միջոցը չվնասելու վերաբերյալ միջնորդությունը կամ մերժելով ներկայացված միջնորդությունը:
26.11. Նախնական կարգադրության գործողությունը դադարում է արբիտրաժային տրիբունալի կողմից այդ մասին որոշումն ընդունվելու օրվանից քսան օր հետո: Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է սահմանել հայցի ապահովման միջոց՝ ընդունելով կամ փոփոխելով նախնական կարգադրությունը նրանից հետո, երբ այն կողմը, որի համար նախատեսված է նախնական կարգադրությունը, ծանուցվել և հնարավորություն է ստացել ներկայացնելու իր դիրքորոշումը:
26.12. Նախնական կարգադրությունը պարտադիր է կողմերի համար: Այդպիսի նախնական կարգադրությունը վճիռ չի համարվում:
26.13. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է փոփոխել, կասեցնել կամ դադարեցնել իր սահմանած հայցի ապահովման միջոցները կամ նախնական կարգադրությունը՝

կողմերից մեկի դիմումի հիման վրա, կամ բացառիկ դեպքերում կողմերին նախապես ծանուցելուց հետո՝ իր նախաձեռնությամբ:

27. Ապացույցները

27.1. Կողմերը պարտավոր են ապացուցել իրենց պահանջների կամ առարկությունների հիմքում ընկած հանգամանքները:
27.2. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է կողմերից պահանջել ներկայացնել նաև այլ ապացույցներ:
27.3. Արբիտրաժային տրիբունալն իրավասու է նաև իր հայեցողությամբ փորձաքննություն նշանակել և դիմել երրորդ անձանց՝ ապացույցներ ներկայացնելու համար, ինչպես նաև հրավիրել և լսել վկաների:
27.4. Կողմը պարտավոր է ներկայացնել գրավոր ապացույցների բնօրինակները կամ դրա պատշաճ վավերացված պատճենները:
27.5. Գործի քննության շահերից ելնելով արբիտրաժային տրիբունալն իրավասու է պահանջել նշված ապացույցների թարգմանությունն այլ լեզվով:
27.6. Ապացույցների ստուգումը (ուսումնասիրությունը, զննումը) իրականացվում է արբիտրաժային տրիբունալի կողմից որոշված եղանակով:
27.7. Ապացույցների գնահատումը արբիտրների կողմից իրականացվում է իրենց ներքին համոզմամբ:
27.8. Կողմի՝ անհրաժեշտ ապացույցներ չտրամադրելը չի խոչընդոտում արբիտրաժային տրիբունալին շարունակել վարույթը և վճիռ կայացնել իր տրամադրության տակ եղած ապացույցների հիման վրա:
27.9.Ներկայացված ապացույցների թույլատրելիությունը, վերաբերելիությունը, էականությունը և նշանակալիությունը գնահատում է արբիտրաժային տրիբունալը:

28. Արբիտրաժային վճիռ

28.1. Արբիտրաժային տրիբունալի վճիռը պետք է կայացվի գրավոր ձևով և ստորագրվի միանձնյա արբիտրի կամ արբիտրների կողմից: Մեկից ավելի արբիտրների մասնակցությամբ արբիտրաժային վարույթի դեպքում բավական է արբիտրաժային տրիբունալի անդամների մեծամանսության ստորագրությունների առկայությունը այն պայմանով, որ վճռում նշվեն բացակայող ստորագրությունների պատճառները:
28.2. Արբիտրաժային տրիբունալի վճիռը պետք է լինի պատճառաբանված, բացառությամբ, եթե կողմերը համաձայնվել են, որ պատճառաբանություններ չպետք է նշվեն վճռում, կամ եթե կայացվել է համաձայնեցված պայմանների շուրջ վճիռ:

28.3. Արբիտրաժային տրիբունալի կազմում ընդգրկված արբիտրը, որը համաձայն չէ վճռի հետ, կարող է գրավոր կերպով ներկայացնել իր հատուկ կարծիքը, որը կցվում է վճռին:

29. Վճռի ընդունումը

29.1. Գործի գրավոր և/կամ բանավոր քննության արդյունքում ընդունվում է արբիտրաժային տրիբունալի վճիռը, որն ուժի մեջ է մտնում ընդունման պահից:
29.2. Արբիտրաժային տրիբունալի վճիռը ընդունման օրվանից եռօրյա ժամկետում ուղարկվում է կողմերին և երրորդ անձանց:
29.3. Արբիտրաժային տրիբունալը կարող է անցկացնել լրացուցիչ քննություն, եթե դա բխում է վեճի ճիշտ լուծման շահերից:

30. Արբիտրաժային տրիբունալի վճռի ձևը և բովանդակությունը

30.1. Վճիռը պետք է կայացվի գրավոր: Վճռում պետք է նշվի.
- արբիտրաժային դատարանի անվանումը,
- գործի համարը,
- վճռի կայացման ամսաթիվը և վայրը,
- արբիտրների անունները և ազգանունները,
- վիճող կողմերի և արբիտրաժի վարույթին մասնակցող այլ անձանց անվանումները,
- վեճի առարկան և գործի հանգամանքների կրճատ նկարագրությունը և պատճառաբանությունները, որոնց վրա հիմնված է վճիռը, բացառությամբ, երբ կողմերը համաձայնվել են, որ այդպիսիք չպետք է նշվեն վճռում, կամ եթե կայացվել է համաձայնեցված պայմանների շուրջ վճիռ,
- հայցային պահանջների բավարարման կամ մերժման եզրահանգումները,
- գործով արբիտրաժային ծախսերը և դրանց բաշխումը կողմերի միջև, եթե այլ բան նախատեսված չէ կողմերի համաձայնությամբ.
- արբիտրների ստորագրությունները:

31. Վճռի ուղղումը, պարզաբանումը և լրացումը

31.1. Ցանկացած կողմ, տեղեկացնելով մյուսին, կարող է արբիտրաժային վճիռը ստանալուց հետո երեսուն օրվա ընթացքում դիմել արբիտրաժային տրիբունալին՝ խնդրելով ուղղել վճռում առկա տեղ գտած թվաբանական սխալները, վրիպակները կամ գրասխալները կամ նմանաբնույթ այլ սխալները.

31.2. Արբիտրաժային տրիբունալը կողմի դիմումը հիմնավոր գտնելու դեպքում այն ստանալուց հետո երեսուն օրվա ընթացքում կատարում է համապատասխան ուղղումներ կամ տալիս պարզաբանումներ, որոնք դառնում են վճռի բաղկացուցիչ մաս:
31.3. Արբիտրաժային տրիբունալի վճռում ուղղումներ կարող են կատարվել նաև արբիտրաժային տրիբունալի կողմից սեփական նախաձեռնությամբ մինչև վճռի կատարումը՝վճռի կայացման օրվանից երեսունօրյա ժամկետում:
31.4. Կողմերից յուրաքանչյուրը, տեղեկացնելով մյուս կողմին, արբիտրաժային վճիռը ստանալուց հետո երեսուն օրվա ընթացքում կարող է դիմել արբիտրաժային տրիբունալին՝ վճռի որևէ կոնկրետ կետ կամ մաս պարզաբանելու համար: Եթե արբիտրաժային տրիբունալը հիմնավոր է համարում այդպիսի դիմումը, ապա դրա ստացումից հետո երեսուն օրվա ընթացքում տալիս է անհրաժեշտ պարզաբանումներ: Այդ պարզաբանումը դառնում է վճռի բաղկացուցիչ մասը:
31.5. Կողմերից յուրաքանչյուրը, մյուս կողմին տեղյակ պահելով, կարող է արբիտրաժային վճիռը ստանալուց հետո երեսուն օրվա ընթացքում դիմել արբիտրաժային տրիբունալին կայացնելու լրացուցիչ վճիռ այն պահանջների վերաբերյալ, որոնք պատշաճ կերպով ներկայացվել են արբիտրաժային վարույթում, սակայն վճռում չեն արտացոլվել: Եթե արբիտրաժային տրիբունալը հիմնավոր համարի այդ դիմումը, ապա պարտավոր է այն ստանալուց հետո վաթսունօրյա ժամկետում կայացնել լրացուցիչ վճիռ:
31.6. Անհրաժեշտության դեպքում արբիտրաժային տրիբունալը կարող է երկարաձգել Կանոնակարգի 31-րդ գլխում նշված ժամկետները:
31.7. Վճիռների ուղղումները և պարզաբանումները, ինչպես նաև լրացուցիչ վճիռը հանդիսանում են արբիտրաժային վճռի բաղկացուցիչ մաս:

32. Հաշտության համաձայնություն

32.1. Եթե արբիտրաժային վարույթի ընթացքում կողմերը հաշտությամբ լուծում են վեճը, ապա արբիտրաժային տրիբունալը առարկությունների բացակայության դեպքում համաձայնեցված պայմաններում կայացնում է վճիռ՝ հաստատելով կողմերի կնքած հաշտության համաձայնությունը: Ընդ որում, արբիտրաժային տրիբունալը կողմերին պարզաբանում է հաշտության համաձայնության իրավական հետևանքները:
32.2. Կողմերի կնքած հաշտության համաձայնությունը հաստատելու դեպքում, արբիտրաժային տրիբունալի վճիռը պետք է պարունակի հաշտության համաձայնության բառացի շարադրանքը :
32.3. Կողմերի կնքած հաշտության համաձայնության վերաբերյալ արբիտրաժային տրիբունալի վճիռն ունի նույն կարգավիճակը և ուժը, ինչպես արբիտրաժային տրիբունալի կողմից ըստ գործի էության կայացվող ցանկացած այլ վճիռ:

33.Վճռի կատարումը

33.1. Արբիտրաժային տրիբունալի վճիռները պարտադիր են կողմերի համար և ենթական չեն բողոքարկման, բացառությամբ օրենքով նախատեսված դեպքերի:
33.2. Արբիտրաժային տրիբունալի վճիռները կողմերը կատարում են կամավոր՝ վճռում նշված ժամկետում: Եթե վճռում նշված չէ դրա կատարման ժամկետը, ապա այն ենթակա է անհապաղ կատարման:
33.3. Արբիտրաժային տրիբունալի վճռում նշված ժամկետում կամավոր չկատարված վճիռները ի կատար են ածվում հարկադիր կարգով՝ Օրենքին և միջազգային պայմանագրերին համապատասխան:

34. Արբիտրաժի ավարտը

34.1. Արբիտրաժն ավարտվում է արբիտրաժային տրիբունալի կողմից վճռի կամ արբիտրաժի ավարտի վերաբերյալ որոշման կայացմամբ:
34.2 . Արբիտրաժի ավարտի վերաբերյալ որոշումը կայացվում է.
34.2.1. հայցվորի կողմից հայցից (պահանջից) հրաժարվելու դեպքում, բացառությամբ եթե պատասխանողն այդ մասին ծանուցում ստանալուց հետո հինգ օրվա ընթացքում առարկում է գործի վարույթի ավարտման դեմ և Արբիտրաժային դատարանը, իսկ այն դեպքում, երբ արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորված է՝ արբիտրաժային տրիբունալը ճանաչում է պատասխանողի օրինական շահը վեճի վերջնական կարգավորման հարցում:
34.2.2. Կողմերի միջև արբիտրաժային վարույթի դադարեցման վերաբերյալ պայմանավորվածության դեպքում,
34.2.3. Արբիտրաժային դատարանը, իսկ այն դեպքում, երբ արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորված է՝ արբիտրաժային տրիբունալը գտնում է, որ վարույթի շարունակումը ինչ-ինչ պատճառներով դարձել է ավելորդ կամ անհնարին, մասնավորապես, երբ բացակայում են գործի քննության և վեճն ըստ էության լուծելու համար անհրաժեշտ նախադրյալները:
34.3. Արբիտրաժային վարույթի դադարեցման դեպքերում արբիտրաժային ծախսերի վճարումները և դրանց հետ վերադարձը կատարվում են Կանոնակարգի թիվ 1 հավելվածով սահմանված կարգով:
34.4. Արբիտրաժային վարույթն ավարտելու մասին որոշումը կայացնում է Արբիտրաժային դատարանը, իսկ այն դեպքում, երբ արբիտրաժային տրիբունալը ձևավորված է՝ արբիտրաժային տրիբունալը:

Հավելված 1

ԿԱՐԳ
ԱՐԲԻՏՐԱԺԱՅԻՆ ԾԱԽՍԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. ԱՐԲԻՏՐԱԺԱՅԻՆ ՎՃԱՐ

1.1. Արբիտրաժային դատարանը սկսված յուրաքանչյուր գործով գանձում է արբիտրաժային վճար: Արբիտրաժային վճարը գանձվում է արբիտրաժային գործի քննության համար:

2. ԳՈՐԾԻ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ ՀԵՏ ԿԱՊՎԱԾ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԾԱԽՍԵՐ

2.1. Գործի քննության հետ կապված լրացուցիչ ծախսերն այն ծախսերն են, որոնք կապված են գործերի քննության կազմակերպման հետ (փորձաքննությունների անցկացման, փաստաթղթերի և գործի այլ նյութերի թարգմանության ծախսեր, փորձագետներին, թարգմանիչներին վճարման ենթակա գումարներ, գործուղման ծախսեր, անհրաժեշտության դեպքերում ապացույցները տեղում զննելու համար, տրանսպորտային ծախսեր, պատճենահանման ծախսեր, փոստային ծախսեր և այլն):
2.2. Գործի քննության հետ կապված լրացուցիչ ծախսերը կատարվում են այն Կողմի հաշվին, որի միջնորդությամբ կատարվում են այդ ծախսերը, եթե այլ բան նախատեսված չէ արբիտրաժային տրիբունալի վճռով կամ որոշմամբ :

3. ԱՐԲԻՏՐԱԺԱՅԻՆ ՎՃԱՐԻ ՀԱՇՎԱՐԿՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

3.1. Գույքային պահանջներով արբիտրաժային վճարը գանձվում է ՀՀ դրամով՝ հայցագնի 1.5 %-ի չափով, բայց ոչ պակաս 15 000 /տասնհինգ հազար/ ՀՀ դրամից և ոչ ավել 1 500 000 /մեկ միլիոն հինգ հարյուր հազար/ ՀՀ դրամից: Եթե արբիտրաժային վարույթի ընթացքում ծանուցումներն իրականացվելու են բացառապես էլեկտրոնային եղանակով, ինչպես նաև Միջազգային Արբիտրաժային դատարանի խորհրդի որոշմամբ նախատեսված այլ դեպքերում, գույքային պահանջներով արբիտրաժային վճարը սահմանվում է հայցագնի 1.25%-ի չափով, բայց ոչ պակաս 12 500 /տասներկու հազար հինգ հարյուր/ ՀՀ դրամից և ոչ ավել 1 250 000 /մեկ միլիոն երկու հարյուր հիսուն հազար/ ՀՀ դրամից:

3.2. Ոչ գույքային պահանջներով արբիտրաժային վճարը գանձվում է 50 000 /հիսուն հազար/ ՀՀ դրամ գումարով:

3.3. Կողմերի միջև կնքված հաշտության համաձայնությունները հաստատելու և համաձայնեցված պայմաններով վճիռներ կայացնելու դիմումների համար սահմանվում են հետևյալ արբիտրաժային վճարները,

- Մինչև 2,000,000 /երկու միլիոն/ ՀՀ դրամ գումարով պահանջների դեպքում- 15 000 /տասնհինգ հազար/ ՀՀ դրամ,
- 2,000,001 /երկու միլիոն մեկ/ ՀՀ դրամից մինչև 5,000,000 /հինգ միլիոն/ ՀՀ դրամ գումարով պահանջների դեպքում-20 000 /քսան հազար/ ՀՀ դրամ,
- 5,000,001 /հինգ միլիոն մեկ/ ՀՀ դրամից մինչև 10,000,000 /տասը միլիոն/ ՀՀ դրամ գումարով պահանջների դեպքում-30,000 /երեսուն հազար/ ՀՀ դրամ,
- 10,000,000 /տասը միլիոն/ ՀՀ դրամը գերազանցող գումարների դեպքում- 40,000 /քառասուն հազար/ ՀՀ դրամ:

Միջազգային Արբիտրաժային դատարանի խորհրդի որոշմամբ նախատեսված դեպքերում Կողմերի միջև կնքված հաշտության համաձայնությունները հաստատելու և համաձայնեցված պայմաններով վճիռներ կայացնելու դիմումների համար կարող են սահմանվել նշված սակագներից ցածր սակագներ:

3.4.Գործի նյութերի՝ հայցադիմումին կից փաստաթղթերի և այլ անհրաժեշտ ապացուցների պատճենահանման համար սահմանվում է վճար՝ յուրաքանչյուր էջը 50 /հիսուն/ ՀՀ դրամ:

3.5. Արբիտրաժային վճարը հայցվորի կողմից վճարվում է Միջազգային արբիտրաժային դատարան ՍՊ ընկերության բանկային հաշվեհամարներին, այդ թվում.

Բանկային հաշիվ	**Անվանում**	**Արժույթ**
1660020054850100	**ԷՎՈԿԱԲԱՆԿ ՓԲԸ**	AMD
1570075987070100	**ԱՄԵՐԻԱԲԱՆԿ**	AMD

3.6. Արբիտրաժային վճարների փոխանցման հետ կապված բանկային միջնորդավճարները վճարվում են վճարումը կատարող կողմի հաշվին:

3.7. Հայցային պահանջներն ավելացնելու դեպքում հայցվորը պարտավոր է հայցային պահանջներն ավելացնելու վերաբերյալ դիմումին կցել հայցապահանջների ավելացված մասին համապատասխանող արբիտրաժային վճարի վճարման անդորրագիրը:

3.8. Հակընդդեմ հայցի նկատմամբ կիրառվում են հայցի վերաբերյալ կանոնները:

4. ԱՐԲԻՏՐԱԺԱՅԻՆ ՎՃԱՐԻ ՄԱՍՆԱԿԻ ՎԵՐԱԴԱՐՁ

4.1. Եթե մինչև արբիտրաժային տրիբունալի կողմից գործը վարույթ ընդունելը հայցվորը հրաժարվում է հայցից կամ կողմերը պայմանավորվում են արբիտրաժային վարույթի դադարեցման վերաբերյալ, ապա արբիտրաժային վճարի գումարի 50%-ը վերադարձվում է:

4.2. Եթե արբիտրաժային վարույթն ավարտվում է արբիտրաժային տրիբունալի ձևավորումից հետո՝ առանց վճռի կայացման, ապա արբիտրաժային վճարի գումարի 20%-ը վերադարձվում է:

4.3. Հայցային պահանջների չափը մինչև արբիտրաժային տրիբունալի կողմից գործի վարույթ ընդունելը նվազեցնելու դեպքում վճարված արբիտրաժային վճարի՝ հայցային պահանջների նվազեցված մասին համապատասխանող մասը վերադարձվում է՝ սույն կանոնակարգի 4.1 և 4.2 կետերի պահանջներին համապատասխան:

4.4. Արբիտրաժային վճարի վերադարձման մասին պետք է ամրագրվի արբիտրաժային վարույթն ավարտելու մասին որոշման կամ արբիտրաժային վճռի մեջ:

4.5. Հաշվի առնելով կոնկրետ գործի հանգամանքները՝ արբիտրաժային տրիբունալը կարող է որոշում կայացնել արբիտրաժային վճարի վերադարձման կամ սույն գլխում նախատեսված վերադարձման ենթակա գումարների չափերը փոփոխելու մասին:

4.6. Եթե կողմերն այլ բան չեն պայմանավորվել, ապա արբիտրաժային ծախսերը կողմերի միջև բաշխվում են բավարարված հայցապահանջների չափին համամասնորեն:

4.7. Արբիտրաժային վճարի կամ գործի քննության հետ կապված լրացուցիչ ծախսերի կատարման կապակցությամբ առաջացած ցանկացած վեճ լուծում է Արբիտրաժային դատարանը կամ արբիտրաժային տրիբունալը, եթե վերջինս արդեն ձևավորված է: